

**PATEIKTŲ REKOMENDACINIO POBŪDŽIO PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS IŠVADOJE DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS ANALIZĖS
VIEŠŪJŲ PIRKIMŲ PROCESU IR TIEKĖJŲ TEIKIAMOS PARAMOS ADMINISTRAVIMO SRITYJE NACIONALINIAME VĖŽIO
INSTITUTE, VILNIAUS UNIVERSITETO LIGONINĖS ŽALGIRIO KLINIKOSE IR LIETUVOS SVEIKATOS MOKSLŲ UNIVERSITETO
SANTAROS KLINIKOSE**

Korupcijos rizikos analizė atlikta (toliau – KRA), viešųjų pirkimų procese ir tiekėjų teikiamos paramos administravimo srityje Nacionaliniame vėžio institute, Vilniaus universiteto ligoninės Žalgirio klinikose ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto Santaros klinikose, išvada ir pasiūlymai Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai (toliau – SAM) pateikti Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT) 2023 m. birželio 1 d. raštu Nr. 4-01-4583.

KRA išvadoje SAM buvo pateikti 3 pasiūlymai dėl kritinių antikorupcijos pastabų.

Pateiktos pastabos	Pasiūlymai atsižvelgiant į pateiktas pastabas	Duomenys apie pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą po 3 mėn.	Specialiųjų tyrimų tarnybos vertinimas	Duomenys apie pastabų ir pasiūlymų įgyvendinimą po 1 metų
1. Kritinės antikorupcinės pastabos				
1. Konsultavimosi su rinka ir pažangiųjų pirkimo priemonių taikymo nepakankamas teisinis reguliavimas, sudaro sąlygas Analizės subjektuose rengiantis pirkimui, esant akivaizdžiai neaiškiai situacijai rinkoje ar būtinybei adaptuoti organizacinius poreikius prie nuolatos besikeičiančios rinkos ir naujų reikalavimų, nesinaudoti arba retai naudotis konsultavimosi	1.1. (5.1.) Sukurti elektroninį katalogą ASPĮ perkamiems diagnostiniams ir laboratoriniams reagentams pagal preliminarias sutartis įsigyti ir siekti, kad visos ASPĮ diagnostinius ir laboratorinius reagentus pirktų naudojantis šiuo katalogu, arba organizuoti diagnostinių ir laboratorinių reagentų pirkimus per CPO (Išvados 4 skyriaus 1.2 p. nurodyta pastaba).	Pasiūlymas įgyvendinamas, norminiais teisės aktais nustatytais terminais. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. liepos 24 d. nutarimu Nr. 926 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos nuostatų patvirtinimo“ 1 punktu, SAM formuoja valstybės politiką, organizuoja, koordinuoja ir kontroliuoja jos įgyvendinimą, o įstatymų numatytais atvejais – ją įgyvendina sveikatos apsaugos	Įgyvendinama SAM ėmėsi organizacinių veiksmų centralizuojant ASPĮ, kurių dalininkė yra SAM, viešuosius pirkimus. Centralizacija etapais vyks 2023-2026 m. Pastaba: SAM nepaaiškino, ar ASPĮ vykdomi diagnostinių ir laboratorinių reagentų pirkimai bus centralizuoti ir vykdomi per CPO. Siūlome SAM šio pasiūlymo įgyvendinimą įtraukti į Šakinį korupcijos	Pasiūlymas įgyvendintas kitomis priemonėmis. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. lapkričio 9 d. nutarimą Nr. 1108 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 19 d. nutarimo Nr. 50 „Dėl centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo“ pakeitimo“, Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. V-1788 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos

<p>su rinka galimybėmis ir nenaudoti pažangių elektroninių pirkimų priemonių pirkimuose arba tai daryti formaliai, nesiekiant padidinti konkurencijos pirkimuose (motyvai pateikiami šios išvados 3.2 skirsnyje).</p>		<p>ministrui (toliau – ministras) pavestose valdymo srityse. SAM nėra sveikatos priežiūros sistemos centralizuotai vykdomų viešųjų pirkimų perkančioji organizacija, todėl neturi teisinio pagrindo sukurti elektroninio katalogo asmens sveikatos priežiūros įstaigų (toliau – ASPI) perkamiems diagnostiniams ir laboratoriniams reagentams, kadangi elektroninio katalogo sukūrimui ir administravimui, reikalinga teisinė bazė, atskiras finansavimas ir žmogiškieji ištekliai, todėl su šia STT pastaba nesutiko jau KRA išvados projekto derinimo etape ir teikė savo argumentus.</p> <p>SAM nuolat skatina visas ASPI viešuosius pirkimus vykdyti per VšĮ Centrinę perkančiąją organizaciją (toliau – CPO), jei perkamos prekės yra CPO kataloge.</p> <p>Sveikatos sektorius pirmasis valstybiniu lygmeniu sujungs viešuosius pirkimus ir juos organizuos ir vykdys centralizuotai – dalis Sveikatos apsaugos ministerijos pavaldžių įstaigų ir gydymo įstaigų, kurių dalininkė yra ministerija, savo pirkimus, išskyrus mažos vertės, jau nuo 2023 m. pradžios pradėjo organizuoti ir vykdyti centralizuotai. 2023–2026 m. laikotarpiu numatoma</p>	<p>prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2023–2025 metų veiksmų planą. Stebėsena tęsiama</p>	<p>apsaugos ministerijai pavaldžių perkančiųjų organizacijų, taip pat perkančiųjų organizacijų, kuriose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija kartu su valstybiniu universitetu arba savivaldybės taryba įgyvendina dalininko teises ir pareigas, vykdomų pirkimų, išskyrus mažos vertės pirkimus, centralizavimo iki 2026 m. plano patvirtinimo“ patvirtintas Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžių perkančiųjų organizacijų, taip pat perkančiųjų organizacijų, kuriose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija kartu su valstybiniu universitetu arba savivaldybės taryba įgyvendina dalininko teises ir pareigas, vykdomų pirkimų, išskyrus mažos vertės pirkimus, centralizavimo iki 2026 m. planas (toliau – Planas). Vadovaudamasis Planu, sveikatos apsaugos ministras</p>
---	--	---	---	---

		<p>nuosekliai centralizuoti visų ministerijai pavaldžių įstaigų pirkimus. Pirkimų centralizavimas vyks etapais (iš viso numatyti keturi etapai) ir apims universiteto, universitetines, respublikines ir dalį regioninių ligoninių, taip pat SAM pavaldžias biudžetines įstaigas. Pagal naują tvarką visi šių perkančiųjų organizacijų vykdomi viešieji pirkimai, išskyrus mažos vertės, bus vykdomi per centrinę perkančiąją organizaciją VŠĮ CPO LT arba centralizuojami savivaldybės lygmeniu. 2023 m. sausio 9 d. CPO LT direktoriaus įsakymu Nr. 3V-15 (Viešosios įstaigos CPO LT direktoriaus 2023 m. gegužės 22 d. įsakymo Nr. 3V-51 redakcija) buvo patvirtintos Viešajai įstaigai CPO.LT pagal centralizavimo planą perduotų vykdyti Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžių įstaigų viešųjų pirkimų taisyklės (toliau – Taisyklės), kurios reglamentuoja CPO LT už sveikatos priežiūros įstaigas (toliau – Perkančioji organizacija), vykdančią CPO LT Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme (toliau – Viešųjų pirkimų įstatymas) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 19 d. nutarime Nr. 50 „Dėl Centralizuotų viešųjų pirkimų vykdymo“ nustatytas funkcijas,</p>	<p>2023 m. sausio 4 d. išleido įsakymą Nr. V-13 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžių perkančiųjų organizacijų, taip pat perkančiųjų organizacijų, kuriose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija kartu su savivaldybės taryba įgyvendina dalininko teises ir pareigas, vykdomų pirkimų, išskyrus mažos vertės pirkimus, centralizavimo 2023 m.“ (2023 m. vasario 23 d. įsakymo Nr. V-243 redakcija), pagal kurį pirmame centralizavimo etape (2023 m.) centralizuojami šių Sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžių perkančiųjų organizacijų ir perkančiųjų organizacijų, kuriose Sveikatos apsaugos ministerija kartu su savivaldybės taryba įgyvendina dalininko teises ir pareigas, vykdomi viešieji pirkimai, išskyrus mažos vertės pirkimus, juos</p>
--	--	--	---

		<p>vykdomų prekių, paslaugų ir darbų viešųjų pirkimų (toliau – pirkimas) planavimą, iniciavimą, vykdymą, apmokėjimą už vykdomus pirkimus, CPO LT ir Perkančiųjų organizacijų teises ir pareigas bei pirkimų kontrolės tvarką. Taisyklės taikomos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2022 m. lapkričio 30 d. įsakyme Nr. V-1788 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai pavaldžių perkančiųjų organizacijų, taip pat perkančiųjų organizacijų, kuriose Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija kartu su valstybiniu universitetu arba savivaldybės taryba įgyvendina dalininko teises ir pareigas, vykdomų pirkimų, išskyrus mažos vertės pirkimus, centralizavimo iki 2026 m. plano patvirtinimo“ nurodytiems pirkimams. Visi pirkimai privalo būti vykdomi vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, kitais įstatymais ir poįstatyminiais teisės aktais bei CPO LT vidiniais teisės aktais, reglamentuojančiais viešųjų pirkimų vykdymą.</p>	<p>perduodant atlikti viešajai įstaigai CPO LT: VšĮ Respublikinės Panevėžio ligoninės, VšĮ Respublikinės Šiaulių ligoninės, VšĮ Regioninės Mažeikių ligoninės, VšĮ Utenos ligoninės, Alytaus apskrities S. Kudirkos ligoninės, Ukmergės ligoninės, VšĮ Regioninės Telšių ligoninės. Likusių įstaigų, kurių savininko ar dalininko teises ir pareigas įgyvendina SAM, viešųjų pirkimų centralizavimas vyksta numatytais terminais ir bus baigtas 2026 m. SAM atkreipia dėmesį, kad visi pirkimai, išskyrus mažos vertės, bus vykdomi per CPO LT, diagnostinių ir laboratorinių reagentų pirkimai taip pat. Taip pat SAM atkreipia dėmesį, kad ši priemonė nėra įtraukta į Šakinį korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2023–2025 metų veiksmų planą, kadangi ši priemonė yra įtraukta į 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos</p>
--	--	---	--

<p>2. Analizės subjektuose netvarkomi arba nepakankamai tvarkomi ir viešiami duomenys apie pirkimus laimėjusių ir (ar) tiekėjų (prekių gamintojų ir ar jų įgaliotų atstovų) suteiktą paramą, dėl ko nepakankamai užtikrinama visų Analizės subjektų pirkimuose tiesiogiai ar netiesiogiai dalyvaujančių tiekėjų teikiamos paramos visuomeninė ir vidaus kontrolė bei teikiamos paramos panaudojimo skaidrumas, išlieka rizika neformaliems tiekėjų ir pirkimuose įtaką galinčių daryti darbuotojų susitarimams prašant ir tiekėjui suteikiant paramą tam tikro Analizės subjekto darbuotojo ar jo padalinio naudai.</p>	<p>2.1. (5.2.) Papildyti Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020-09-04 įsakymu Nr. V 1985 (nauja redakcija 2022-07-25 įsakymas Nr. V-1270) patvirtintos Informacijos apie asmens sveikatos priežiūros įstaigai suteiktą paramą ir laimėtus pirkimus pateikimo formą, joje numatant viešinti asmens sveikatos priežiūros įstaigos struktūrinį padalinį, kurio darbuotojo iniciatyva paramos davėjas suteikė paramą (Išvados 4 skyriaus 1.6. p. nurodyta pastaba).</p>	<p>Pasiūlymas bus įgyvendintas Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos apraše reglamentuotais terminais. SAM parengs 2022 m. liepos 25 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymo Nr. V-1270 „Dėl rekomendacijų dėl asmens sveikatos priežiūros įstaigų paramos gavimo ir teikimo apskaitos ir viešinimo sistemos taikymo“ pakeitimo projektą, kuriame bus atsižvelgta į STT pastabą bei bus įgyvendintas šis STT pasiūlymas.</p>	<p>Planuojama įgyvendinti Pastabų ir pasiūlymų nėra. Stebėseną tęsiama</p>	<p>klausimais įgyvendinimo 2023–2025 metų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. gegužės 3 d. nutarimu Nr. 324.</p> <p>Pasiūlymas įgyvendintas, atsižvelgiant į STT pastabas. Šiuo metu SAM parengė Asmens sveikatos priežiūros įstaigų paramos inicijavimo, gavimo, teikimo, naudojimo, kontrolės, apskaitos ir viešinimo tvarkos rekomendacijų projektą (toliau – Projektas), kuris šiuo metu yra derinimo stadijoje ir bus derinamas TAIS su ASPĮ ir visuomene. Projektas nustato paramos inicijavimą, gavimą, teikimą, naudojimą, kontrolę, apskaitą ir viešinimą ASPĮ, kurių savininko ar dalininko teises ir pareigas įgyvendina SAM (toliau – Įstaiga), turinčiose paramos gavėjo statusą, reglamentuojančias esmines nuostatas. Detali paramos inicijavimo, gavimo, teikimo, naudojimo,</p>
---	--	---	--	--

	<p>2.2. (5.3.) Dalyvauti kuriant ar modernizuojant SAULĖ informacinę sistemą, siekiant sukurti funkcionalumą, kuris leistų automatinio būdu tvarkyti iš prekių gamintojų ASPĮ nupirktų prekių vertės duomenis, kad ASPĮ automatinio būdu galėtų gauti ir skelbti interneto svetainėse informaciją apie iš ASPĮ paramos davėjų nupirktų prekių gamintojus ir jų vertę per 12 mėn. iki paramos suteikimo (Išvados 4 skyriaus 1.6. p.</p>	<p>Pasiūlymo įgyvendinimas nepriklauso nuo SAM, tačiau jei Viešųjų pirkimų tarnyba, kurdama ar modernizuodama informacinę sistemą „SAULĖ“ pakvies SAM atstovus dalyvauti darbo grupėse, SAM tikrai deleguos į jungtinę darbo grupę savo narius.</p>	<p>Planuojama įgyvendinti Siūlome šio pasiūlymo įgyvendinimą įtraukti į Šakinį korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2023–2025 metų veiksmų planą. Stebėsena tęsiama</p>	<p>kontrolės, apskaitos ir viešinimo Įstaigoje tvarka ir atskirų darbuotojų įgaliojimai reglamentuojami Įstaigų vidiniuose teisės aktuose. Atitinkamai yra pakoreguota Informacijos apie ASPĮ suteiktą paramą ir laimėtus pirkimus pateikimo forma, joje numatant ASPĮ struktūrinį padalinį, kurio darbuotojo iniciatyva paramos davėjas suteikė paramą.</p> <p>Pasiūlymo šiuo metu nėra galimybės įgyvendinti. VPT šiuo metu vykdo modernizuotos Centrinės viešųjų pirkimų informacinės sistemos „SAULĖ IS“ projektą. Projektas nebuvo laiku užbaigtas, kadangi viešųjų pirkimų procedūrose vyksta teisiniai ginčiai. VPT siekia, kad projekte būtų numatytos aukščiausio lygio skaitmenizuotos galimybės pirkimų vykdytojams planuoti ir vykdyti pirkimus modernizuotoje sistemoje, tačiau matant grėsmes</p>
--	--	---	--	---

	nurodyta pastaba).		<p>nebaigti projekto, šiuo metu orientuojamasi tik į bazinius poreikius, kad sistemoje „SAULĖ IS“ būtų galima vykdyti pirkimo procedūras, tuo tarpu galimybė diegti papildomus funkcionalumus galės būti svarstomi tik sėkmingai pradėjus naudoti „SAULĖ IS“, prieš tai įvertinus atitinkamų funkcionalumų diegimo kainos ir teikiamos galimos naudos santykį, be kita ko, prioritetą teikiant tiems funkcionalumams, kurie reikalingi didesnei daliai pirkimo vykdytojų. Taip pat SAM atkreipia dėmesį, kad ši priemonė nėra įtraukta į Šakinį korupcijos prevencijos sveikatos priežiūros sistemoje 2023–2025 metų veiksmų planą, kadangi ši VPT priemonė yra įtraukta į 2022–2033 metų nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais įgyvendinimo 2023–2025 metų planą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2023 m. gegužės 3 d. nutarimu Nr. 324, o</p>
--	--------------------	--	--

				priemonės įgyvendinimas nepriklauso nuo SAM veiksmų.
--	--	--	--	--
